

КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ

Дългогодишната ми преподавателска практика в Юридическия факултет на УНСС, както и отзивите на студентите юристи показват, че дисциплината „Осигурително право“ ги затруднява в по-голяма степен, отколкото други правни дисциплини. С още по-голямо основание това се отнася за студентите от различни икономически специалности („Счетоводство и контрол“, „Финанси“, „Бизнес икономика“, „Публична администрация“ и др.), които са изправени пред предизвикателството в рамките на един семестър и само с 30 часа лекции да изучат дисциплината „Трудово и осигурително право“. Съществуващите учебници по осигурително право са предназначени за студенти юристи и не са подходящи за студентите от неюридическите специалности поради своя обем и сложност.

Многократно съм обсъждала този проблем с проф. Атанас Василев и той ме насърчи да напиша по-синтезиран курс по осигурително право, който да може да се ползва както от студентите по право, така и от студентите от различни икономически специалности. Дори обмисляхме издаването на такъв учебник като съвместен труд, но за съжаление преждевременната му кончина осуети тези планове. Смятам, че учебникът би бил много по-добър, ако проф. Василев имаше възможността да участва в него със своите знания, проникновение и мъдрост, но при тези обстоятелства нелеката задача по написването му остана върху мен.

Втората причина за решението ми да напиша учебник по осигурително право е свързана с осмислянето на голямата важност на този правен отрасъл. Изследователската ми работа ме доведе до разбирането, че осигурителното право е един от най-важните отрасли на правото. Основанията за това разбиране се крият в неговата същност и предназначение, от една страна, а от друга – в широкото му приложение.

Всички правни отрасли уреждат човешките отношения в името на „справедливото и доброто“¹. Осигурителното право обаче е може би най-хуманният отрасъл на правото, защото неговата дълбока същност и предназначение е *грижата за човека*. То дава закрила на хората в моментите, когато те са в най-уязвимо състояние. Неговото предназначение е да осигури материална подкрепа на тези членове от обществото, които изпаднат в невъзможност сами да се издържат срещу личния си труд поради независещи от тях причини (социално осигуряване) или имат нужда от медицинска помощ, която невинаги биха били в състояние да заплатят (здравно осигуряване).

В същото време осигурителното право има изключително широко приложение в два аспекта – както спрямо лицата, така и по своя времеви обхват.

Осигурителното право засяга всички хора. Няма член на обществото, който през живота си да не е имал досег с него и да не е ползвал неговата закрила.

Осигурителното право има изключително широк времеви обхват. То съпътства човека още преди неговото раждане с грижата за нероденото дете посредством обезщетенията, които предоставя на бременните жени; през целия му трудов живот с обезщетенията за временна неработоспособност, трудоустрояване, гледане на болен член от семейството, майчинство и безработица; когато вече не може да полага труд – посредством пенсиите за инвалидност и старост и даже и след смъртта му с наследствените пенсии, които предоставя на издържаните от него лица. Както сполучливо се изразява проф. В. Мръчков, „човек „живее“ по-дълго в осигурителното право, отколкото е неговото физическо съществуване като индивид“².

Всичко това определя изключителната важност на осигурителното право и желанието ми то да достигне до умовете и сърцата на студентите. Надявам се настоящият учебник да помогне на

---

¹ Имам предвид известната максима на Целз: „Правото е изкуство за справедливото и доброто“.

² **Мръчков, В.** Осигурително право. VII изд. С., Сиби, 2019, с. 25.

студентите да разберат по-добре вътрешната логика и философия на този правен отрасъл.

Книгата, която държите в ръцете си, не обхваща целия материал, който се изучава в рамките на дисциплината „Осигурително право“, а само най-важния дял на осигурителната ни система – държавното обществено осигуряване.

Учебникът е предназначен както за студентите от специалност „Право“, така и за студентите от неюридическите специалности, изучаващи осигурително право, предоставяйки им в синтезиран вид необходимите знания относно държавното обществено осигуряване. Той може да се ползва също така и от практикуващи юристи, както и от всички, които се интересуват от осигурителното право.

Изложението е съобразено с нормативната уредба към 01.01.2020 г.

Ще бъда благодарна за всички бележки и препоръки за неговото подобряване.

Райна Койчева